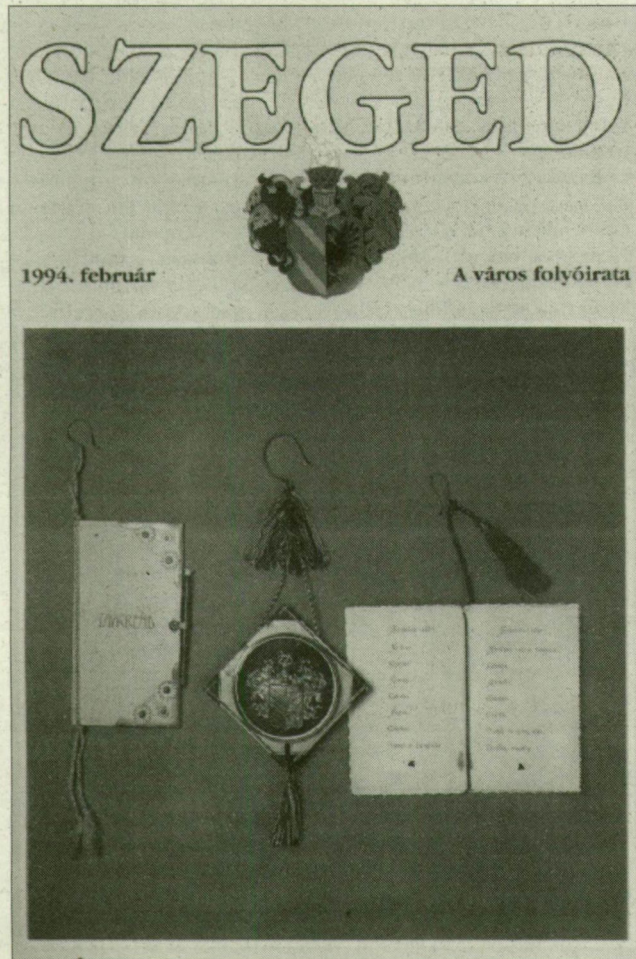

■ Gordiusz ■ „A csiszolt márványdarab...” ■ Szeged, Álomváros

■ Még éppen belefért a hónapba a februári szám megjelenése. A címlap a báli szezonra utal, múlt század végi szegedi táncrendek láthatók a címlapon. *Földes Csaba*, a tanárképző főiskola tanára alapos tanulmányban elemzi a szegedi németiség múltját és jelenét. *Hatvan éve halt meg Móra Ferenc*, erre emlékezik a lap egy versével és életének utolsó hónapjában írt leveleinek közlésével. *Laczó Katalin* egy közmegebecsülésnek örvendő szegedi építész, *Kopasz István* (1869–1913) pályáját rajzolja meg.

A szegedi akadémikusok sorozatában ezúttal *Ferenczy Lajos* biológussal beszélget *Sulyok Erzsébet*. *Polner Zoltán* egykori, losonci főgimnáziumi tanár *Scherer Lajos* naplójában talloz. Az utóbbi évek szegedi képzőművészetének egyik legnagyobb felfedeztetje *Popovics Lőrinc* szobrászművész. Vele beszélgetett *Ibós Éva*, s az ő munkáinak reprodukciói díszítik a lapszámot. *Darvasi*

László kisregényt írt, valódi krimi, melynek helyszíne a századelő Szegedje. Részleteket olvashatnak a Jelenkor áprilisi számában megjelenő írásból. A volt Hungária Szálló, a mai akadémiai székház történetét dolgozta fel *Szabó Tibor*.

A lapindító jegyzetben *Tandi Lajos* Popovics Lőrinc Gordiusz című műve kapcsán gondolkodik el arról a bizonyos, mai életünket is zavaró csomóról. Majd így fejezi be írását: „S talán akad egy – lám, milyen nyelvöltően groteszk ez a magyar közélet! – Nagy Sándor, ki ezt az összekuszált Kárpád-medencei csomót egyetlen kardvágással megoldja, s leleplezi az álruhás Gordiuszt. S akkor nem csupán a jóslat szerint uralhatjuk – mi mindannyian – lassan ezerszáz éves hazánkat.”

A Szeged februári száma megvásárolható a Sík Sándor könyvesboltban, a Móra Ferenc Múzeum intézményeinél és a Sajtóház portáján.

■ Rossini népszerű nyitányánál jobb kedvesítőnél nem is indulhatott volna a hangversenyt. Gunde Péter összefogott, jó tempóban játszó szimfonikus zenekart vezényelt, a nyitány lendülete kifogástalan volt, a dallamok pedig tisztán, élvezetesen szóltak. Akár folytatni is lehetett volna az operát; (legalábbis izgalmasabb lett volna, mint a nyitányt követő kis nyitászíni zongoracipelés – de végül az is megérte).

Lantos István, Liszt-díjas zongoraművész a viszonylag ritkán játszott B-dúr Beethoven-zongoraversennyel érkezett Szegedre, azzal a művel, amely a hatalmas szerzői opusz teljességét és mozgató energiáit találgtva érdekesebb, mint önmagában. Előadásáról így a krónikás két benyomás között ingadozva írja le a következőket. Tagadhatatlan, egyrészt, hogy e fiatalkori és kevésbé jellemző zongoraverseny előadásában nem lett volna szerencsés Beethoven kontrasztokat felmutató, erővel teli későbbi zongoradarabjainak áthallása. Másfelől Lantos István játékából nem is ez hiányzott, hanem inkább a szépen, találékonyan illesztett

■ Könnyű megjósolni, hogy a Kamaraszínház legújabb előadását, a Légy jó mindhaláligot hosszú ideig nem kell levennie a műsorról. Garancia erre a két nagyszerű főszereplő: Csányi Attila és Holler Zsombor, akikkel az egyik előadás után beszélgettünk.

■ **Hogyan csöppentetek a színházba?**

Zsombor: 11 éves vagyok, ötödik osztályba járok. A Dél-magyarországban olvastuk a színház felhívását, hogy gyerekszerelőket keresnek. Anyukám írt rólam egy rövid ismertetőt, ami alapján behívtak. Énekelni kellett és verset szavalni, valamint az egyik tanáromat utánozni. Ezek alapján választottak ki.

Attila: A dóci általános iskolába járok, ötödik osztályos vagyok. A Délmagyarországban találtam ezt a hirdetést, és jelentkeztem rá.

■ **Korábban milyen iskolai színelőadásban szerepeltek már?**

Zsombor: Az iskolában nem, de a szabadtérin statisztáltam az Aidában és a Cigányszerelenben.

Attila: Szerepeltem már többször az iskolai színpadon, de a darabok címére már nem emlékszem. Szintetizátoron is játszom, már kétszáz nótát tudok. Lakodalmakba és egy bisztróba járok muzsikálni, van egy dobosom is, aki kísér.

■ **Olvastátok korábban a Légy jó mindhalálig regényváltozatát?**
Zsombor: Csak most kezd-

Pompás volt a Seherezáde

Rossini A tolvaj szaka nyitány, Beethoven B-dúr zongoraversenye és Rimszkij-Korszakov Seherezáde szvitje hangzott fel a hétfői filharmoniai hangversenyen. Az est szólistájaként Lantos István Liszt-díjas zongoraművész lépett fel.

motívumok építményéből a szilárdság, és a lágyító magasvonós szólamot egy árnyalattal markánsabban ellenpontozó élénkség. A szonátatételében így kevésbé érvényesült a versenyhangszer egyénisége, a téma két pólusának érzelmi különbsége nem nyílt meg eléggé. Különösképpen érezhető volt ez a tétel pontozott ritmusú zongorajátékában, amely mintha nem is deklamálni igyekezett volna, hanem hajlani, igazodni az öt tovább csilapító vonósszólamhoz. Érdekes módon, ami energiát ezzel a darab elvesztett, azt ugyanazzal nyerte vissza a lassú tételben. Lantos István érzékeny játékkal találta meg azt a telt és oldott hangzást, ami a zenekari felvezetés után elkerüli a hangszer kommentárszerű kívülállását, ellenben szépen illeszkedve, egyazon forrásból ered-

ve mélyíti, gazdagítja a tételt. A finálé viszont ismét hiányérzetet keltett: a krónikás úgy érzi, a végső rondó mozgalmassabb, megelevenítőbb előadásmódot kívánt volna; bár tény, hogy Lantos István játékában a tétel különlegessége, az érdekes hangsúly-elhelyezések árnyaltan, jól érvényesültek.

Az est legsikerültebb játéka volt, és minden bizonnyal a hangversenyévad egyik legemlékezetesebb bemutatója maradt majd a szegedi szimfonikusok és Gunde Péter karmester Seherezáde-előadása. A darab szépen megformáltan, egybefogott és egyenként is kiváló hangszerek szólamokkal szólt meg. Ereje volt, és gyöngédsége is, mesterien ébresztette meg az epizódokat, könnyedén, remek tempóban, a legkisebb modorosság és túlbrándozás nélkül haladt végig azon

a színes, mozgással, fordulatokkal teli skálán, amelyet a Rimszkij-Korszakov-mű kínál. A darab harmóniaiilag is kifogástalanul szólt, különösen szép volt a mozgalmas, hangulatfestő részek és a jellemformáló hangszerek szólórészek összhangja, megtévezve néhány bravúros hangsúlyváltással és fordulattal. Általában elmondható, hogy az előadás széles elbeszélői „távlatot” nyitott a mű számára, s az orkesztrális gazdagság környezetében jól érvényesültek a különleges alkatok. *Kosztándi István* érzékletesen, jó technikával hegedült, szólója akkor is gazdag hatást vált, ha a darab nem ad a hangszernek különösebb variációs lehetőséget. Ami pedig a karmesteri munkát illeti, *Gunde Péter* (aki minden ízével az előadásé volt) a műben nem csupán a Seherezádeban megszokott mesészerű atmoszférát és teatrális lehetőségeket tárta fel, hanem valami többet is: a darab hangzásában egy-egy merész allúziót a későbbi tanítvány, Stravinsky Petruskája felé.

Panek Sándor

A két Nyilas Misi

Beszélgetés Csányi Attilával és Holler Zsomborral

A két Nyilas Misi: a dóci Csányi Attila és a szegedi Holler Zsombor. (Fotó: Schmidt Andrea)

tem olvasni, amikor ezt kérték tőlünk a színházban.

Attila: Nem olvastam még, ezután pedig minek olvassam el, ismerem a darabot.

■ **Miben hasonlítotok Misire?**

Zsombor: Én teljesen más vagyok, de azt mondják a többiek, akikkel együtt szerepelek, hogy teljesen olyan vagyok, mint a filmbeli Nyilas Misi. Szerintem nem. De abban tényleg hasonlítok rá, hogy én is a jeles tanulók közé tartozom.

Attila: Mindenki azt mondta, hogy első ránézésre tisztára

olyan vagyok, mint Nyilas Misi. Én nem is tudom... Ha tükörbe nézek, akkor tényleg olyanak látom magam. Én is jól tanulok, mint a Misi. Édesanyám is azt mondja, hogy hasonlítok rá. Ő segített felkészülni a szerepre, mindig beolvasta a végszavakat. Édesanyámat egyébként leszálalékkolták, rokkantnyugdíjas, s most magángazdálkodók vagyunk.

■ **Mit szoltak az osztálytársaitok, hogy komoly feladatot kaptatok a színházban?**

Attila: Van egy pár irigyem is, de a lányok azok azóta min-

dig megkínálnak csokoládéval, és kényeztetnek. A tanáraim is nagyon örültek a sikeremnek.

Zsombor: Voltak, akik irigykedtek, de a többség örült. Szeretnék megnézni az előadást.

■ **Szerettek iskolába járni?**

Attila: Nagyon szeretek, mert jó tanáraink vannak. Az irodalom a történelem, meg a matematika és főként a számítástechnika érdekel.

Zsombor: Szerintem is jó dolog iskolába járni, legjobban a testnevelést, a matematikát és környezetismeretet szeretem.

■ **A bemutatón felnőtteknek játszottatok, azután pedig gyerekeknek. Mi volt a különbség?**

Zsombor: A felnőttek jobban értették a humort, jobban nevettek és több tapsot kaptunk közben is az énekek után.

■ **Milyen a színházban dolgozni? Ha nagyok lesztek, akkor is szeretnétek színházzal foglalkozni?**

Zsombor: Nagyon jó, hogy felnőtt körben mozgunk, felnőttekkel szerepelünk együtt. Nem tudom, hogy a színészi pályát választom-e később. Talán inkább üzletember lennék, aki cégekkel foglalkozik.

Attila: Nagyon szeretek a színházban dolgozni, mert a művészek komoly színészek tekintenek bennünket. Fantasztikus dolog, amikor siker van, tapsol a közönség. Nekem négy tervem is van: szeretnék színházban szerepelni, autószerelő lenni, állatokkal foglalkozni és muzsikálni.

H. Zs.

■ A Kalevala napján „Szép zenéjét finn fiakra...”

Egyszer volt, hol nem volt, szálla erdők honában, Lappföld havas falucskájában élt egy földműves a feleségével. Nagy szeretettel nevelték fiukat, aki már kiskorában is, ha csak tehetette, az öreg mesemondókat, regélőket, varázsverseleket hallgatta. Szídták is eleget, édesanyja gyakran így sopánkodott:

– Fiam, fiam, mi lesz így belőled?

Amikor a kicsi fiú felcseperedett, megszívlelte édesanyja intését, kitanulta az orvosi mesterséget. De nem volt maradása. Egy nap anyja elé állt, és így szólt:

– Édesanyám, süssön egy kis hamuban sült pogácsát, holnap útra kelek.

Hiába marasztalták, másnap kis batyujával a hátán nekivágott a rengeteg erdőknek, hó-

Több mint egy évszázada, hogy minden év február 28-án megemlékeznek Finnországban nemzeti eposzukról, a Kalevaláról. Ez a hagyományos „Kalevala napja” 1978-ban törvényrendelettel – mint a finn kultúra napja – az ország fellebörgő nemzeti ünnepei közé emelkedett. 1835. február 28-án írta alá ugyanis Kajaani-ban a Kalevala összeállítója, az egységes eposz alkotója, Elias Lönnrot (1802–1884) a Régi Kalevala előszavát. A versgyűjtőről és művéről írásával a Tabán Általános Iskola tanulója, a Szegedi Magyar–Finn Baráti Kör tagja emlékezik meg.

födte domboknak. Ágak tépték, szél szaggatta, bocskora elvászott, de csak ment, mendegélt lankadatlanul. Hétszer indult újra útnak mind meszebbre, távoli vidékekre, míg hétszer hét esztendő is eltelt. Minden kis faluban használt vette tanult mesterségének, gyógyította az embereket. Jó tett helyébe jót várj! Meg is

lelte az igaz boldogságot. Olyan kincset talált, mely soha el nem fogy, rablók meg nem rabolhatják, tékozlók el nem szórhatják. Táltos dalossá vált. S mind a versét, melyet ősidőktől fogva atyák zengtek fiainak, a fiak az ő fiaiknak, eldalolta egybefűzve, a világnak megőrizve.

Bizony ezek a dalok el-

felejtődtek volna a modern világban, ahol mindenki tévét néz, rádiót hallgat és roha, rohan. Csak keveseknek adatik meg, hogy

„Kéz a kézbe, kössünk öszve,
Ujjat ujjal egybefűzve,
Dalaink javára gyűjtsünk...”

S ezek a sorok már örökre megmaradnak mindenkinek, aki a szívvel meg tudja hallani a végtelen víz, föld, ég, füvek, virágok, tenger habja, madár csőre, fák teteje ihlette dalokat a táltos Vejnemöjnen életéről, Ilmarinen szappójáról, Észak hónapjának szép lányáról, Hiisi szarvasáról, bűvigékről, varázslásról és csodákról.

Lappföldön az idősek között még ma is ének ezek a dalok, hisz Vejnemöjnen elment ugyan, de

„Hárfáját im hátrahagyta,
Szép zenéjét finn fiakra,
Népére örök örömet,
Nagy dalait nemzetére.”

Vincze Virág

Dalparádé osztrák-magyar módra

A Doppeladler osztrák-magyar étteremben (Szeged, Sóhordó u.) előadást-sorozat indul március 5-én, szombaton este 9 órától. Az operett műfaja Bécsből, az Osztrák-Magyar monarchia fővárosából indult, így nem véletlen, hogy egy osztrák magyar étterem az étel, ital mellé szívesen kínál vendégeinek operett muzsikát. Az esteken opera és operett szerepekből ismert művészek énekelnek, de prózai színészek is fellépnek

majd. A könnyű, ám igényes szórakozást ígérő programokban a népszerű operett részletek mellett, musical dalbetétek, szonok, kuplék szerepelnek, de a neves előadók örömmel énekelnek magyar nótákat és cigánydalokat is. Az első alkalommal Karikó Teréz és Szabady József a Szegedi Nemzeti Színház két népszerű művésze szórakoztatja a közönséget a Doppeladlerben. Kísér: Kecskés Sándor és zenekara.

Munkácsy-kiállítás Debrecenben

Munkácsy Mihály születésének 150. évfordulója alkalmából Munkácsy élete és kultusza címmel kiállítás nyílt vasárnap a debreceni Déri Múzeumban. A múzeum kupolatermében rendezett időszaki kiállításon dokumentumok, korabeli rajzok, fényképek idézik a festő és korát, s bemutatják személyes használati tárgyait is. Az emlékkiállítás a

Munkácsy Terem szomszédságában kapott helyet, ahol a Krisztus-trilógia két eredeti alkotása: az Ecce Homo és a Golgota látható. A trilógia harmadik darabjának, a Krisztus Pilátus előtt című alkotásnak a feles változatát (redukcióját) a Magyar Nemzeti Galéria adta kölcsön a 150. éves évforduló alkalmából a debreceni múzeumnak.